

2006. évi CXXIII. törvény

a büntető ügyekben alkalmazható közvetítői tevékenységről

A törvény hatálya

1. § Ezt a törvényt azokban az ügyekben kell alkalmazni, amelyeket a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) alapján az ügyész, illetőleg a bíróság közvetítői eljárásra utalt.

A közvetítői eljárás fogalma és célja

2. § (1) A közvetítői eljárás a bűncselekmény elkövetésével kiváltott konfliktust kezelő eljárás, amelynek célja, hogy a büntetőeljárást lefolytató bíróságtól, illetőleg ügyésztől független, harmadik személy (közvetítő) bevonásával - a sértett és a terhelt közötti konfliktus rendezésének megoldását tartalmazó, a bűncselekmény következményeinek jóvátételét és a terhelt jövőbeni jogkövető magatartását elősegítő - írásbeli megállapodás jöjjön létre.

(2) A közvetítői eljárásban arra kell törekedni, hogy a sértett és a terhelt között - a terhelt tevékeny megbánását megalapozó - megállapodás jöjjön létre.

A közvetítő

 3. § (1) A közvetítői eljárást a büntető ügyekben eljáró bíróság, illetőleg ügyész székhelye szerint illetékes pártfogó felügyelői szolgálat közvetítői tevékenységet végző pártfogó felügyelője, vagy a pártfogó felügyelői szolgálatként kijelölt szervvel - pályázat útján - közvetítői tevékenység végzésére szerződésben álló ügyvéd (a továbbiakban együtt: közvetítő) folytatja le.

 (2) Ha a közvetítői eljárásra utalt ügy körülményei ezt indokolják, egy ügyben több közvetítő is kijelölhető. Ez esetben a vezető közvetítőként kijelölt közvetítő teljesíti az e törvényben előírt feladatokat.

 (3) A közvetítő feladata, hogy a közvetítői eljárás során pártatlanul, lelkiismeretesen, a szakmai követelmények szerint közreműködjön a megállapodás létrehozásában. A közvetítőnek tiszteletben kell tartania az eljárásban résztvevők méltóságát, és biztosítania kell, hogy a résztvevők egymással szemben is tisztelettel járjanak el.

 (4) A közvetítő jogosult és köteles mindazokat az adatokat megismerni, amelyek a feladatának ellátásához szükségesek. Az ügyész a közvetítői eljárásra utalásról szóló határozat, illetve a bíróság az eljárást felfüggesztő végzés kézbesítésével egyidejűleg a közvetítő rendelkezésére bocsátja - az e törvényben meghatározott feladatai ellátásához szükséges mértékben és időtartamban - az iratokat. A Be. 96. §-ának (2) bekezdése szerint kezelt azon adatok, amelyek nem a tanúként kihallgatott sértettre vonatkoznak, nem bocsáthatók a közvetítő rendelkezésére.

 (5) A közvetítőt - ha törvény másként nem rendelkezik - titoktartási kötelezettség terheli minden olyan tényre, adatra és körülményre vonatkozóan, amelyről közvetítői tevékenységével összefüggésben szerzett tudomást.

 (6) A közvetítő titoktartási kötelezettsége a közvetítői tevékenység megszűnése után is fennáll.

4. § (1) Közvetítőként nem járhat el,

a) aki az ügyben mint bíró, ügyész vagy a nyomozó hatóság tagja járt el, valamint az ügyben eljáró vagy eljáró bíró, ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság tagjának hozzátartozója [Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (Btk.) 137. § 6. pont],

b) aki az ügyben mint terhelt, védő, továbbá sértett, magánfél, feljelentő vagy mint ezek képviselője vesz vagy vett részt, valamint aki ezek hozzátartozója,

c) aki az ügyben mint tanú, szakértő, illetőleg szaktanácsadó vesz vagy vett részt,

d) az a pártfogó felügyelő, aki pártfogó felügyelőként a terhelt vagy a sértett ügyében három éven belül eljár, vagy bármelyikük folyamatban lévő ügyében eljár, kivéve a közvetítői eljárás alkalmazásáról szóló döntés meghozatala előtt kért pártfogó felügyelői véleményt készítő pártfogó felügyelőt,

e) az az ügyvéd, aki a terhelt vagy a sértett ügyében három éven belül eljár, vagy bármelyikük folyamatban lévő ügyében eljár,

f) akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható.

(2) A közvetítő a vele szemben felmerült kizárási okot köteles a pártfogó felügyelői szolgálat vezetőjének haladéktalanul bejelenteni.

(3) A kizárási okot a sértett, a terhelt, valamint ezek képviselője is bejelentheti és indítványozhatja a közvetítő kizárását.

(4) A (3) bekezdésben megjelölt személy az (1) bekezdés f) pontjában szabályozott kizárási okot a meghallgatás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a meghallgatás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt nyomban bejelenti.

5. § (1) A pártfogó felügyelői szolgálat vezetője a tudomására jutott kizárási ok miatt a közvetítő kizárásáról, és új közvetítő kijelöléséről a tudomásszerzést követően nyomban, hivatalból határoz.

(2) A közvetítő kizárásáról a pártfogó felügyelői szolgálat vezetője a kizárásra vonatkozó bejelentés kézhezvételétől számított három munkanapon belül határoz, és szükség esetén új közvetítőt jelöl ki. A kizárást kimondó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye, a kizárás megtagadása ellen a sértett, a terhelt, valamint képviselőjük a vádemelést megelőzően a közvetítői eljárásra utalásról határozó ügyészhez panasszal élhet, a vádemelést követően a büntetőeljárást a közvetítői eljárás érdekében felfüggesztő bírósághoz fellebbezhet.

(3) A kizárásra vonatkozó bejelentés elintézéséig a közvetítő az ügyben nem járhat el.

5/A. § Ha a közvetítői eljárásban ügyvéd vett részt közvetítőként,

a) az eljárás során létrejött, írásba foglalt megállapodáson túl joghatás kiváltására alkalmas okiratot nem készíthet, és ügyvédként annak ellenjegyzésére nem jogosult,

b) a büntetőeljárás folytatása, a közvetítői eljárást követő vádemelés elhalasztása, a polgári jogi igény érvényesítése, továbbá egyéb, a bűncselekménnyel okozott kár megtérítése, illetve a bűncselekménnyel összefüggésben keletkezett jog- vagy érdeksérelem elhárítása érdekében büntetőeljáráson kívül indított eljárás során egyik fél érdekében, képviselőjében sem járhat el.

A közvetítői eljárás megindításának alapja

6. § A közvetítői eljárás

a) az ügyésznek az ügy közvetítői eljárásra utalásáról hozott határozatával [Be. 221/A. § (3) bek.], vagy

b) a bíróságnak a büntetőeljárást - a közvetítői eljárás lefolytatása érdekében hozott - felfüggesztő végzésével [Be. 266. § (3) bek. c) pont] indul meg.

Az eljárás általános szabályai

7. § (1) A közvetítői eljárás csak a sértett és a terhelt önkéntes hozzájárulásával folytatható le. Az eljárásban a sértett és a terhelt egyenrangú felek, az eljárás során bármikor visszavonhatják a részvételre vonatkozó hozzájárulásukat, és minden egyezsége önként kell jutniuk.

(2) A sértett és a terhelt jogosult arra, hogy jogi képviselőt hatalmazzon meg, aki az eljárásban részt vehet és az általa képviselt érdekében felszólalhat. A sértett jogi képviselője és a terhelt védője jogi képviselőként eljárhat. A büntető ügyben adott meghatalmazás - ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki - és a kirendelés hatálya kiterjed a közvetítői eljárásra is.

(3) A sértett és a terhelt indítványozhatja, hogy az általa megnevezett - legfeljebb két-két - személy a közvetítői megbeszélésen jelen lehessen, és érdekében felszólalhasson. A közvetítő az indítvány teljesítését csak akkor tagadhatja meg, ha a megnevezett személy jelenléte a közvetítői eljárás céljával ellentétes. A közvetítő döntése ellen nincs helye jogorvoslatnak.

(4) Ha a közvetítői eljárásra utalt ügy körülményei indokolják, a közvetítő bevonhat a közvetítői eljárásba olyan személyt, aki a megállapodás létrejöttét a szakértelmével elősegítheti.

(5) Ha a sértett diplomáciai vagy a nemzetközi jogon alapuló más mentességet élvező személy, az ügyész, illetve a bíróság a 6. § a), illetve b) pontja szerinti határozat meghozatala előtt a külpolitikáért felelős miniszter útján szerzi be a sértett közvetítői eljárást megalapozó nyilatkozatát.

8. § (1) Ha a sértett korlátozottan cselekvőképességű, a közvetítői eljárásban a törvényes képviselő részvétele kötelező, ha a sértett cselekvőképtelen, a közvetítői eljárásban nem vehet részt, helyette törvényes képviselője jár el, érdekellentét esetén a Polgári Törvénykönyv rendelkezései az irányadók.

(2) Ha a büntetőeljárásban a nyomozó hatóság, az ügyész, illetőleg a bíróság elrendelte, hogy a tanúként kihallgatott sértett személyi adatait [Be. 85. § (2) bek.] az iratok között elkülönítve, zártan kezeljék, a Be. 96. §-ának rendelkezései a közvetítői eljárásban is irányadók.

(3) A közvetítői eljárás nyelve a magyar. Az anyanyelv használatára és a tolmács igénybevételére a Be. rendelkezései az irányadók.

(4) Ha a közvetítői eljárás során a közvetítő az ügyész vagy a bíróság hatáskörébe tartozó intézkedés vagy eljárási cselekmény elvégzésének szükségességét észleli, erről az ügyészt, illetőleg a bíróságot tájékoztatja.

A közvetítői megbeszélés kitűzése

9. § (1) A közvetítő a 6. § szerinti határozatnak a pártfogó felügyelői szolgálathoz, illetőleg, ha közvetítőként ügyvéd jár el, a hozzá történt érkezésétől számított tizenöt napon belül kitűzi az első közvetítői megbeszélés időpontját.

(2) A közvetítői megbeszélést rendszerint a pártfogó felügyelői szolgálat hivatali helyiségében kell megtartani. Ha a közvetítő indokoltnak tartja, ettől eltérően dönthet.

(3) Az első közvetítői megbeszélésre történő idézésben a sértettet és a terheltet röviden tájékoztatni kell a közvetítői eljárás lényegéről, jogkövetkezményeiről, valamint jogairól és kötelezettségeikről.

(4) A közvetítői eljárást úgy kell megszervezni, hogy azt az első közvetítői megbeszéléstől számított három hónapon belül be lehessen fejezni, és a jelentés, továbbá a megállapodásról szóló okirat a büntetőeljárás felfüggesztése határidejének letelte előtt megérkezzen az ügyészhez, illetve a bírósághoz.

10. § (1) Ha a sértett vagy a terhelt a szabályszerűen kézbesített idézés ellenére nem jelenik meg, és a mulasztását nem igazolta, a közvetítő - szükség esetén a mulasztó megkeresésével - tisztázza a mulasztás körülményeit, továbbá azt, hogy a közvetítői eljárás lefolytatásának - a hozzájárulás visszavonása miatt - nincs-e akadálya. Ha a közvetítői eljárás lefolytatásának nincs akadálya, a közvetítő a megbeszélésre újabb időpontot tűz ki.

(2) Ha a sértett vagy a terhelt az (1) bekezdés esetét követően kitűzött közvetítői megbeszélésen ismételtelen nem jelenik meg, és ezt előzetesen, mielőtt az akadály tudomására jut, haladéktalanul vagy ha ez már nem lehetséges, az akadály megszűnése után nyomban, alapos okkal nem igazolja, úgy kell tekinteni, mint aki a hozzájárulását visszavonta.

(3) Az idézésre, a kézbesítésre és a mulasztás igazolására a Be. rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell azzal, hogy három hónapon túl igazolási kérelmet nem lehet előterjeszteni, hirdetményi kézbesítés nem alkalmazható, rendbíróság nem szabható ki, és elővezetés sem rendelhető el.

(4) Az igazolási kérelemről a közvetítő határoz. Az igazolási kérelemnek helyt adó határozat ellen jogorvoslatnak nincs helye, az igazolási kérelem elutasítása ellen a kérelem előterjesztője és

képviselője a vádemelést megelőzően a közvetítői eljárásra utalásról határozó ügyészhez panasszal élhet, a vádemelést követően a büntetőeljárást a közvetítői eljárás érdekében felfüggesztő bírósághoz fellebbezhet.

A közvetítői megbeszélés

11. § (1) A közvetítői megbeszélés kezdetekor a közvetítő megállapítja a sértett és a terhelt személyazonosságát, és megkérdezi őket, hogy a közvetítői eljárás lényegére, jogkövetkezményeire, a jogaikra és kötelezettségeikre történt írásbeli tájékoztatást megértették-e, nemleges válasz esetén a meg nem értett részt megmagyarázza.

(2) A közvetítői megbeszélésen a közvetítő a sértettet és a terheltet a szükséges részletességgel meghallgatja. A közvetítő a sértettet és a terheltet egymás jelenlétében is, és egymás távollétében is meghallgathatja. A sértett és a terhelt az ügyvel kapcsolatos álláspontját szóban kifejezheti, és a rendelkezésére álló iratokat is bemutathatja.

☞ (3) Ha a sértett és a terhelt meghallgatására egymás távollétében kerül sor, és lakóhelyük eltérő megyében van, az ügyben eljáró pártfogó felügyelői szolgálat vezetője megkereséssel élhet a lakóhely szerint illetékes más megye pártfogó felügyelői szolgálatához a meghallgatás lefolytatása érdekében.

☞ (4) Ha a közvetítő a sértettet és a terheltet egymás távollétében hallgatja meg, az így kapott tájékoztatást közölheti a közvetítői eljárásban részt vevő más sértettel, terhelttel, ezek képviselőjével, azért, hogy az így tájékoztatást kapó sértett vagy terhelt ennek figyelembevételével álláspontját kialakíthassa, előadhassa, kivéve, ha a tájékoztatást adó sértett vagy terhelt akként nyilatkozik, hogy a tájékoztatás nem hozható más sértett, terhelt vagy képviselő tudomására.

☞ (5) Ha a sértett korlátozottan cselekvőképes, őt a közvetítő meghallgatja, és a terhelt a nyilatkozatát ebben az esetben is közvetlenül a sértetthez intézi. A korlátozottan cselekvőképes sértett meghallgatásánál a törvényes képviselőnek jelen kell lennie.

☞ (6) A sértettnek - ha a törvényes képviselő kötelező, a törvényes képviselőnek is - és a terheltnek, nem természetes személy sértett esetében pedig a képviselőre feljogosított személynek a megállapodás megkötésekor és aláírásakor személyesen, együttesen meg kell jelenniük. A jogi képviselő távolmaradása a közvetítői megbeszélés megtartásának nem akadály, de a sértett, illetve a terhelt kérelmére a megbeszélést más időpontra kell kitűzni.

A feljegyzés

12. § (1) A közvetítői megbeszélésről a közvetítő feljegyzést készít.

(2) A feljegyzésben fel kell tüntetni

☞ *a)* pártfogó felügyelő közvetítő esetén a közvetítői eljárást végző pártfogó felügyelői szolgálat megnevezését, ügyvéd közvetítő esetén a közvetítői tevékenység végzésére kötött szerződés számát, az ügy számát és a terhelt nevét,

b) annak a bíróságnak, illetve ügyésznek a megnevezését és ügyszámát, amely az ügyet közvetítői eljárásra utalta,

c) a közvetítői megbeszélés helyét, megkezdésének és befejezésének időpontját,

d) az eljáró közvetítő, a sértett, a terhelt, a képviselők, illetve a közvetítői megbeszélésen részt vett más személyek nevét, valamint az első megjelenéskor a sértettnek és a terheltnek azt a lajcímét, ahonnan idézhető.

(3) A feljegyzésben röviden ismertetni kell az eljárás menetét akként, hogy a jogok gyakorlása és a kötelezettségek teljesítése, valamint az eljárási szabályok megtartása nyomon követhető legyen.

A megállapodás

13. § (1) A közvetítói eljárásban a megállapodás akkor jön létre, ha a sértett és a terhelt között a bűncselekménnyel okozott kár megtérítésében vagy a bűncselekmény káros következményeinek egyéb módon való jóvátételében azonos álláspont alakul ki.

(2) A megállapodásnak tartalmaznia kell, hogy

a) a terhelt a bűncselekménnyel okozott kárt a büntetőeljárás felfüggesztésének tartama alatt vagy a vádemelés elhalasztása tartamának lejártáig egy összegben, illetőleg meghatározott rendszerességgel, részletekben fizeti meg vagy más módon nyújt jóvátételt,

b) az eljárás költségeit ki viseli.

(3) A megállapodásban vállalt kötelezettségeknek meg kell felelniük a jogszabályoknak, ésszerűnek kell lenniük, és nem ütközhetnek a jó erkölcsbe.

(4) A közvetítő a sértett és terhelt között létrejött - az (1)-(3) bekezdésben írottaknak megfelelő - megállapodásról okiratot állít ki, amelyet a sértett - ha a törvényes képviselő kötelező, a törvényes képviselő is - és a terhelt is aláír. A közvetítő az okiratot a sértettnek, a terheltnek, és a jelen lévő képviselőjüknek átadja, ha a képviselő nincs jelen, részére az okiratot kézbesíti. A megállapodásról kiállított okirat közokirat.

(5) A közvetítói eljárásban keletkezett iratok abban a büntetőeljárásban, amelyben a közvetítói eljárásra sor került, bizonyítékként nem használhatók fel, kivéve a **közvetítés** eredményeként létrejött megállapodást tartalmazó okiratot és a közvetítő jelentését.

14. § (1) A közvetítói eljárásban létrejött, írásba foglalt megállapodás a közvetítói eljárás célján túlmenően joghatás kiváltására nem alkalmas.

(2) A közvetítói eljárásban létrejött megállapodás nem érinti a sértettnek azt a jogát, hogy a büntetőeljáráson kívül a bűncselekményből származó igényét bírósági, választottbírósági vagy egyéb eljárás keretében érvényesítse.

(3) Az e törvény szerinti közvetítói eljárás befejezését követően indult bírósági, választottbírósági vagy egyéb eljárásban a felek nem hivatkozhatnak

a) a másik fél által, a vita lehetséges megoldásával összefüggésben az e törvény szerinti közvetítói eljárásban kifejtett álláspontra, javaslatra, és

b) a másik félnek az e törvény szerinti közvetítói eljárásban tett elismerő, joglemondó nyilatkozatára.

A közvetítói eljárás befejezése

 15. § (1) A közvetítói eljárás azon a napon fejeződik be, amikor

 a) a megállapodás alapján a terhelt a bűncselekménnyel okozott kárt a sértettnek megtérítette vagy a bűncselekmény káros következményeit egyéb módon jóvátette,

 b) a terhelt a megállapodás alapján a kár megtérítését részletekben történő fizetéssel vagy egyéb módon nyújtandó jóvátétellel az első részlet tekintetében teljesítette, ha a megállapodás értelmében a teljesítés a felfüggesztés határidején belül nem fejeződhet be,

 c) a terhelt a megállapodás alapján a részletekben történő fizetés vagy más módon nyújtandó jóvátétel utolsó részletét a felfüggesztés határidején belül teljesítette,

 d) a sértett vagy a terhelt részére küldött idézés kézbesítésének abból eredő eredménytelenségéről szerez tudomást a közvetítő, hogy a címzett ismeretlen helyen tartózkodik,

 e) a sértett vagy a terhelt haláláról a közvetítő hivatalos tudomást szerez,

 f) a sértett vagy a terhelt kijelenti a közvetítő előtt, hogy kéri a közvetítói eljárás befejezését,

 g) a sértett vagy a terhelt a hozzájárulását visszavonta, vagy mulasztását e törvény értelmében a hozzájárulás visszavonásának kell tekinteni,

 h) a terhelt nyilatkozatából vagy magatartásából egyértelműen megállapítható, hogy a Be. 221/A. § (3) bekezdésének *b)* vagy *c)* pontjában írt feltételek nem állnak fenn,

 i) az első közvetítói megbeszéléstől számított három hónap eredménytelenül eltelt.

 (2) A megállapodás teljesítését a közvetítói eljárásban a közvetítő, azt követően a pártfogó felügyelői szolgálat ellenőrzi.

☞ (3) Ha a terhelt nem teljesít, vagy a megállapodás a sértett magatartása miatt nem teljesíthető, az eljáró közvetítő erről tájékoztatja az ügyészt, illetve a bíróságot.

A jelentés

☞ **16. §** (1) A közvetítői eljárás befejezését követő tizenöt napon belül a közvetítő a közvetítői eljárásról jelentést készít, amelyet az eljárás befejezésére alapot adó okirattal együtt megküld az ügyésznek, illetve a bíróságnak, s ezzel egyidejűleg a megküldés tényéről írásban tájékoztatja a sértettet, a terheltet és képviselőiket.

(2) A jelentés tartalmazza

☞ *a)* pártfogó felügyelő közvetítő esetén a közvetítői eljárást végző pártfogó felügyelői szolgálat megnevezését, ügyvéd közvetítő esetén a közvetítői tevékenység végzésére kötött szerződés számát, az ügy számát, a terhelt és a sértett nevét,

b) annak a bíróságnak, illetve ügyésznek a megnevezését és ügyszámát, amely az ügyet közvetítői eljárásra utalta,

c) a közvetítő eljárás megindulásának és befejezésének időpontját,

d) a közvetítői eljárás eredményét, és

e) a közvetítő nevét.

☞ (3) A közvetítői eljárás során rögzített személyes adatok - személyazonosításra alkalmatlan módon - statisztikai célra felhasználhatók.

Költségek viselése

17. § (1) A közvetítői eljárás során felmerült költség nem bűnügyi költség, azt eltérő megállapodás hiányában a terhelt viseli. A sértett viseli a saját érdekkörében felmerült költségeket [meghatalmazott jogi képviselő, útiköltség, a 7. § (3) bekezdése szerint megnevezett személy költsége], kivéve, ha erről a sértett és a terhelt másképp állapodik meg.

(2) Ha a terhelt részére a bíróság, illetőleg az ügyész az ügy közvetítői eljárásra utalása előtt költségmentességet engedélyezett, a kirendelt védő díját és költségét az állam viseli. Az állam viseli azt a költséget is, amely annak kapcsán merült fel, hogy a terhelt süket, néma, vak, illetőleg a magyar nyelvet nem ismeri.

18. §

19-23. §

24. § (1) Ez a törvény - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - 2007. január 1. napján lép hatályba, ezzel egyidejűleg a Be. módosításáról szóló 2006. évi LI. törvény 283. §-ának (1) bekezdése a hatályát veszti.

(2)

(3) Felhatalmazást kap a büntetés-végrehajtásért felelős miniszter, hogy rendeletben megállapítsa a közvetítői tevékenységet végző pártfogó felügyelő képesítési követelményeit és a közvetítői eljárás iratkezelési szabályait.

☞ (4) Felhatalmazást kap az igazságügyért felelős miniszter, hogy rendeletben megállapítsa a büntető ügyekben közvetítői tevékenységet végző ügyvéd képesítési követelményeit, díjazásának és iratkezelésének szabályait.

Az Európai Unió jogának való megfelelés

25. § Ez a törvény a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat 2. cikke (1) bekezdésének, 9. cikke (2) bekezdésének és 10. cikkének való megfelelést szolgálja.

